

Матеріали

науково-практичної конференції
з міжнародною участю

“Симуляційна медицина погляд в майбутнє”

(впровадження інноваційних технологій
у вищу медичну освіту України)

м. Чернівці
19 лютого 2021

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,

“МЕДИЧНА СИМУЛЯЦІЯ - ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ”

*(впровадження інноваційних технологій
у вищу медичну освіту України)*

м. Чернівці

19 лютого 2021

УДК : 378.147.091.33-027.22(061.3)

С 37

Головний редактор:

Бойчук Т. М. – в. о. ректора Буковинського державного медичного університету, д.мед.н., професор.

Редакційна колегія:

Геруш І. В. – к.мед.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи.

Ходоровський В. М. - к.мед.н., доцент, начальник навчального відділу з сектором моніторингу якості освіти та інформаційно-аналітичного забезпечення.

Смандич В. С. - к.мед.н., керівник навчально-тренінгового центру симуляційної медицини, асистент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб.

Хлуновська Л. Ю. - к.мед.н., асистент кафедри педіатрії та медичної генетики.

У тезах доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю лікарів, науковців та молодих вчених, подаються стислі відомості щодо результатів наукової роботи, виконаної учасниками конференції.

С 37 **Медична симуляція – погляд у майбутнє (впровадження інноваційних технологій у вищу медичну освіту України)** (для лікарів, науковців та молодих вчених) : наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Чернівці, 19.02.2021 року: тези доп. / Чернівці: БДМУ. – 267 с.

УДК : 378.147.091.33-027.22(061.3)

С 37

Буковинський державний медичний університет, 2021

молодому спеціалісту в практичній діяльності.

Висновок. Впровадження активних симуляційних форм та методів навчання є одним із найперспективніших шляхів удосконалення підготовки студентів та лікарів сучасними знаннями і практичними навичками.

Багаторазове повторення алгоритмів надання допомоги, урізноманітнення форм та впровадження активних методів навчання (дискусії, ділові та рольові ігри, кейс-метод, моделювання ситуацій в симуляційному навчанні), відпрацювання практичних навичок, погляд на свої дії з боку, здатність до самоаналізу, посилення мотивації до навчання - це лише невеликий перелік позитивних моментів від проведених занять.

Вміле управління, використання різних форм навчання дозволяє досягти більшої самостійності, у студента з'являється потреба оволодіти професійними знаннями та вміннями.

Симуляційні методи навчання на кафедрі акушерства та гінекології значно покращують якість та ефективність засвоєння навчального матеріалу студентами, підвищує мотивацію до практичної роботи.

Список використаних джерел

1. Артьоменко С.С. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В.В. Артьоменко, С.С. Семченко, О.С. Єгоренко [та ін.] // Одеський медичний журнал. – 2015. – № 6. – С. 67–74.
2. Гостимский А.В. Фантомно-симуляционное обучение студентов медицинских вузов / А.В.Гостимский, В.Н.Федорец, О.В.Лисовский, И.В.Карпатский, Ю.В.Кузнецова, и др.// Материалы III съезда РОСОМЕД-2014, в рамках Международной конференции "Инновационные обучающие технологии в медицине" <https://rosomed.ru/theses/49>
3. Сабатовська І.С. Педагогічні умови використання активних методів навчання у процесі підготовки фахівців медичного профілю. / І.С.Сабатовська, М.А.Селезньов // Медична освіта. – 2017. –№ 4. – С. 48–52.
4. Фіра Д.Б. Симуляційне навчання студентів як один із перспективних методів формування та вдосконалення професійних хірургічних навичок у майбутніх лікарів. / Медична освіта. – 2017. –№ 4. – С.58-61.

ВИВЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ, ЩО РОЗПОЧИНАЮТЬ НАВЧАННЯ В ІНТЕРНАТУРІ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ «НЕОНАТОЛОГІЯ» ТА «ПЕДІАТРІЯ», ДО ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИ ЕКСТРЕННИХ СТАНАХ

Няньковська О.С., Лісний А.Є., Троцький Г.М., Пакулова-Троцька Ю.В.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів

У межах інтеграції нашої країни в загальноєвропейський освітній простір актуальним є впровадження нових методів викладання та ознайомлення майбутніх лікарів з європейськими протоколами обстеження і лікування хворих.

Особливо важливим для майбутніх лікарів є набуття практичного досвіду надання невідкладної допомоги при екстремальних станах у дорослих і дітей, адже досконале володіння практичними навичками при невідкладних станах є визначальним у фаховій підготовці лікарів.

Високі вимоги до якості підготовки лікарів, підвищена увага до питань безпеки медичної допомоги для пацієнтів і медичного персоналу, обмежені можливості відпрацювання нових практичних навичок на пацієнтах (особливо дитячого віку), а також дотримання етичних норм призвели до нової парадигми медичної освіти - використання симуляційних методів навчання [2, 4]. Практичні навички при критичних станах, що загрожують життю (зупинка дихання і кровообігу), проводяться на муляжах, але з урахуванням витраченого часу, заохочує лікарів-інтернів до більшої позитивної динаміки роботи і підвищує їх зацікавленість [1, 7]. Такий метод навчання особливо важливий, так як дозволяє навчатися, не побоюючись завдати шкоди пацієнту, отримати стійкі знання і вміння, які рятують людське життя [5, 6]. Крім того, так зменшується ризик помилок при наданні реальної допомоги в критичних ситуаціях [4].

Проте, серед випускників медичних вузів, що починають навчання в інтернатурі, досить висока розбіжність в поглядах щодо важливості знань та умінь для надання невідкладної допомоги. Незважаючи на те, що частину навичок для стабілізації станів, що загрожують життю пацієнтів, вони вивчають на кафедрах в медичних університетах, деякі з них поглиблюють свої знання та відточують технічні навички шляхом відвідування спеціальних навчальних курсів, розроблених для впровадження посібників та клінічних протоколів, заснованих на принципах доказової медицини. Інші, відвідуючи чергування в клініках, вчать надавати допомогу в реальному часі, переймаючи досвід старших колег. Ще одна група інтернів не впевнена, чи знадобляться їм практичні навички в подальшій роботі та й в житті загалом.

Мета роботи – на основі комплексної оцінки знань і умінь випускників медичних вузів з'ясувати рівень підготовки та підвищити організацію рівня навчання практичних навичок в інтернатурі.

Предмет дослідження - ступінь готовності лікарів-інтернів зі спеціальності «Педіатрія» та «Неонатологія» першого року навчання надати невідкладну допомогу при окремих невідкладних станах.

Для досягнення мети дослідження визначено дев'ять маніпуляцій та практичних навичок. Укладено анкету з 18 питань. Когорта опитуваних - 53 випускники медичних вузів України, які приступили до проходження інтернатури першого року за спеціальностями «Педіатрія» та «Неонатологія» в ЛНМУ імені Данила Галицького. Для обробки даних використано методи описової статистики.

Всі опитувані підтверджували, що вміння проводити штучну вентиляцію легень (ШВЛ) та непрямий масаж серця (НМС), накладання джгута /турнікету для зупинки кровотечі, вміння проводити катетеризацію сечового міхура та периферійної вени є важливим в лікарській роботі. Конікотомію та встановлення назогастрального зонду вважають за потрібне навчитися проводити 96,2 % інтернів. Вміння проводити плевральну пункцію та інтубацію трахеї вважають потрібним 98,1 % респондентів.

За отриманими даними, найбільше – 50,9% інтернів не бачили виконання конікотомії, і лише 1,9 % зможуть самостійно виконати цю маніпуляцію.

Як ми з'ясували, лише 20,7% інтернів можуть поставити назогастральний зонд, а 22,7% взагалі не бачили виконання цієї процедури. Як показало дослідження, 92,7% лікарів-інтернів самостійно не зможуть виконати цю маніпуляцію, а 18,8 % ніколи не бачили, як проводиться катетеризація сечового міхура.

Катетеризацію периферійної вени зможуть виконати 43,4% опитаних; 22,7% - проводили під контролем лікаря, але не впевнені, що зможуть повторити самостійно; були

присутні, але самостійно не виконували маніпуляцію – 30,2%. Ніколи не бачили маніпуляції 3,7 % респондентів.

Крім того, лише 18,8% опитаних зможуть зробити інтубацію самостійно. Не впевнені, що без сторонньої допомоги проведуть маніпуляцію - 24,6%, хоча уже її проводили раніше. Спостерігали за виконанням - 47,2% інтернів і 9,4% не бачили виконання інтубації трахеї.

Аналіз отриманих даних вказує, що 52,9% опитуваних впевнені, щодо успішного проведення ШВЛ, 18,8% проводили ШВЛ, але не виконують її самостійно, 24,6% були лише присутні при виконанні процедури, 3,7% - не бачили виконання процедури.

Зазвичай, ШВЛ проводиться з НМС, тому дещо дивними є дані, наскільки інтерни володіють цим навиком. Зможуть провести НМС 73,5% опитаних, 18,8%, колись уже виконували маніпуляцію, але не зможуть повторити її самостійно, 5,8% були присутні, але самостійно не виконували, і лише 1,9% - не виконували й не бачили виконання.

Також, досить значна кількість (64,1%) інтернів стверджують, що зможуть зупинити кровотечу шляхом накладання турнікету/джгута. Не бачили, як це робиться – 7,5%.

Найгірше інтерни знають техніку виконання плевральної пункції – 5,8% стверджують, що спроможні самостійно зробити, 43,2% - ніколи не бачили виконання.

Отже, як ми з'ясували, найбільше – 73,5% опитаних - впевнені, що зможуть самостійно провести НМС, 64,1% - правильно накласти джгут при кровотечі. Лише 1,9 % інтернів можуть самостійно виконати конікотомію, 5,8% - пунктувати плевру. Незважаючи на те, що 22,7% інтернів уже проводили катетеризацію периферійної вени, вони не впевнені, що зможуть знов бездоганно провести маніпуляцію. 24,6% інтернів проводили інтубацію трахеї, проте не виконують її при потребі. Найбільше інтернів (66,2%) були присутніми при встановленні сечового катетера, проте не виконували самостійно цієї маніпуляції. Найбільше інтернів не бачили конікотомії (50,9%), плевральної пункції (43,2%) і постановки назогастрального зонду (22,7%). Лише 1,9 % з них не бачив проведення НМС.

Висновки:

1. Як показало наше дослідження, понад 99% опитаних інтернів, що приступили до навчання за спеціалізацією «Педіатрія» та «Неонатологія» вважають перелічені вище навички важливими і потрібними для подальшої лікарської практики.
2. Найвищий рівень підготовки на додипломному етапі медичної освіти визначено при виконанні таких маніпуляцій, як НМС - 92,3%, накладання джгута - 81,2%, ШВЛ -71,7%, катетеризація периферійної вени - 66,1%.
3. Особливу увагу під час підготовки в інтернатурі потрібно приділяти навикам виконання таких маніпуляцій, як катетеризація сечового міхура (15%), конікотомія (проводили 13,2% опитаних), плевральна пункція (7,7%).
4. Серед випускників медичних вузів виявилися особи, що жодного разу не бачили та не проводили ШВЛ (3,7%), НМС (1,9%), накладання турнікету (7,5%), катетеризації вени (3,7%), що фактично унеможливує роботу цих людей в практичній медицині. Тому потрібно звернути увагу на обов'язкове відпрацювання цих навиків для усіх студентів медичних вузів.
5. Необхідно підвищувати роль виробничої практики в освоєнні методик надання допомоги при невідкладних станах.

Список використаних джерел

1. Cheng A. et al. Technology-enhanced simulation and pediatric education: a meta-analysis. *Pediatrics*. 2014; 133(5): 1313-23. - doi: 10.1542/peds.2013-2139.
2. Cook D.A. et al. Technology-enhanced simulation for health professions education: a systematic review and meta-analysis. *JAMA* 2011; 306(9): 978-88. doi: 10.1186/i12909-016-0838-3.
3. Sorensen J.I. et al. Design of simulation-based medical education and advantages and disadvantages of in situ simulation versus off-site simulation. *BMC Med. Educ.* 2017; 17: 20.
4. Starets OO, Kotova NV, Loseva KO et al. Simulation learning in pediatrics and neonatology: evaluation, recognition and stabilization of emergencies in children. *Child's health* 2018; 4: 78-83. (Симуляционное обучение в педиатрии и неонатологии: оценка распознавание и стабилизация неотложных состояний у детей / Е.А. Старец, Н.В. Котова, Е.А. Лосева и др. // *Здоровье ребенка* 2018; 4:78-83).
5. Stocker M., Laine K., Ulmer F. Use of simulation-based medical training in Swiss pediatric hospitals: a national survey. *BMC Med. Educ.* 2017; 17: 104. doi: 10.1186/s12909-017-0940-1.
6. Ten Cate O., Billett S. Competency-based medical education: Origins, perspectives and potentialities. *Med. Educ.* 2014; 4: 325–332.

ПЕРСПЕКТИВИ СИМУЛЯЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-ПСИХІАТРІВ

Огоренко В.В., Шорніков А.В.

*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я
України», м.Дніпро*

Останніми роками зростає необхідність впровадження методів симуляційної освіти у все більшій кількості навчальних дисциплін. Впровадження практично-орієнтованого кейс-методу навчання в рамках медичної безперервної освіти за допомогою інформаційних веб-технологій сприяє закріпленню алгоритму прийняття рішень, формує професійну поведінку на основі доказової медицини, та у підсумку призводить до підвищення якості надання медичної допомоги [1].

До переваг симуляційного навчання з боку лікаря є: швидке входження в професію; можливість безперервного фахового розвитку з використанням симуляційних кейс-методик навчання (зокрема комп'ютерного моделювання); відповідність вимогам роботодавців і очікуванням пацієнтів [2].

Залежно від використовуваних технологій, а саме від центрального прийому симуляції, симулятивні методики поділяються на [3]:

- 1) вербальні (рольові ігри);
- 2) стандартизовані пацієнти (актори);
- 3) тренажери навичок (фізичні або віртуальні моделі);
- 4) пацієнти на екранах (комп'ютерні технології);
- 5) електронні пацієнти (манекени в симульованій обстановці клініки).

В психіатрії частіше використовуються вербальні методики у вигляді рольових (ділових) ігор та стандартизовані (симульовані) пацієнти. У ролі таких пацієнтів можна використовувати не тільки професійних акторів, які пройшли навчання з питань психічного здоров'я, а і активних гуртківців, аспірантів, молодих асистентів.